

2022. AASTA EESTI KEELE RIIGIEKSAMI VASTAVUS GÜMNAASIUMI RIIKLIKULE ÕPPEKAVALE

1. Riigieksamitöö seos õppekava üldpädevustega

Kogu eksamitöö on seotud suhtluspädevusega: suutlikkusega ennast emakeeles selgelt ja asjakohaselt väljendada, oma seisukohti esitada ning põhjendada; lugeda ja mõista teabetekste ning ilukirjandust; koostada tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

Teiste üldpädevustega on eksamitöö seotud tekstimõistmis- ja tekstiloo ülesannete ning neis kasutatavate alustekstide kaudu. Tekstide mõistmiseks ja ülesannete täitmiseks peab eksaminand

- 1) mõistma eri liiki tekste; hankima eri allikatest teavet ja seda kriitiliselt kasutama; koostama tekste ning sõnastama oma arvamust; kasutama teabeallikaid ja õpitut erinevaid ülesandeid lahendades; analüüsima oma teadmisi ja oskusi (õpipädevus);
- 2) hindama inimsuhteid, tegevusi ja olukordi üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast; tajuma, analüüsima ja väärtustama oma seotust teiste inimeste ja ühiskonnaga; hindama üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi; väärtustama inimlikku ja kultuurilist mitmekesisust; teadvustama oma väärtushinnanguid (kultuuri- ja väärtuspädevus);
- 3) avaldama oma arvamust; mõistma globaalprobleeme; väärtustama jätkusuutliku arengu põhimõtteid; austama ühiskondlikku mitmekesisust; aktsepteerima inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi (sotsiaalne ja kodanikupädevus);
- 4) suhestuma käsitletavate teemadega; tooma tekstiloo kaudu esile oma isikupära ning andelaadi (enesemääratluspädevus);
- 5) leidma tekstides esitatud infot ja seda analüüsima (matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus);
- 6) aru saama tekstides käsitletavatest probleemidest, nende üle arutlema ning otsima neile lahendusi; mõtlema kriitiliselt ja loovalt (ettevõtlikkuspädevus).

Eksamitöö ülesannete seos üldpädevustega on esitatud tabelis 1.

2. Riigieksamitöö seos läbivate teemadega

Läbivate teemadega on eksamitöö seotud alustekstide ja ülesannete kaudu. Eksamitöö ülesanded hõlmavad järgmisi läbivaid teemasid:

- Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet (tunneb üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid; analüüsib kriitiliselt ja argumenteeritult väärtusi ja kõlbelsi norme, erinevaid väärtussüsteeme, nende seoseid ajaloolis-kultuurilise kontekstiga; mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana; arutleb isiklike väärtushoiakute ja kõlbelsite tõekspidamiste üle)
- Keskkond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus (saab aru inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate faktorite vastastikusest seotusest, inimtegevusega kaasnevatest riskidest; analüüsib ja hindab keskkonna mõju inimeste tervisele)
- Teabekeskkond (määrab oma teabevajadusi ja leiab sobivat teavet; rakendab kriitilise teabeanalüüsi oskust)
- Tehnoloogia ja innovatsioon (mõistab ja hindab kriitiliselt tehnoloogia arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes)
- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning vajadust mõjutada ühiskonnas toimuvat)
- Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (teadvustab erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas)

Eksamitöö tekstide ja ülesannete seos läbivate teemadega on esitatud tabelis 1.

3. Riigieksamitöö seos õppeaine õppe- ja kasvatusesmärkidega

Eesti keele riigieksamitöö ülesannete koostamisel on arvestatud gümnaasiumiastmes püstitatud eesti keele õppe- ja kasvatusesmärkidega: gümnaasiumilõpetaja valdab eesti kirjakeelt ning kasutab seda korrektselt kirjas; on keeleteadlik; kasutab konteksti sobivat kirjakeelt; oskab eri liiki tekste lugeda, analüüsida ja koostada; kasutab sihipäraselt teabeallikaid.

4. Riigieksamitöö seos kooliastme õpitulemustega

Riigieksamitöö koostamisel on lähtutud riikliku õppekava eesti keele ainekavas fikseeritud õpitulemustest: gümnaasiumilõpetaja

- 1) väljendab ennast nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normide järgi;
- 2) valib suhtluskanaleid ning väljendusvahendeid, lähtudes funktsionaalsetest, eetilistest ja esteetilisest kaalutlustest;
- 3) oskab tekstide loomiseks leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada eri teabeallikaid;
- 4) teab tekstide ülesehituse põhimõtteid ja iseärasusi, oskab luua ning analüüsida eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 5) analüüsib ja hindab kriitiliselt avalikke tekste ning tunneb tekstide mõjutusvahendeid;
- 6) oskab kasutada keeleinfo allikaid.

Eksamitöö on eeltoodud õpitulemustega seotud nii lugemis- kui ka kirjutamisülesannete lahendamisel rakendatavate oskuste kaudu. Lugemisosas ülesannete lahendamisel peab eksaminand mõistma eri liiki tekste ja oskama kasutada neis sisalduvat teavet. Lugemisülesannete täitmiseks tuleb osata tekste analüüsida, tekstide eri osades või erinevates tekstides sisalduvat infot sünteesida ja teha järeldusi. Kirjutamisosas ülesannet täites peab eksaminand teadma argumenteeriva teksti ülesehituse põhimõtteid, oskama valida väljendusvahendeid, lähtudes funktsionaalsetest, eetilistest ja esteetilisest kaalutlustest, väljenduma selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normidele vastavalt ning vajadusel otsima keeleinfot õigekeelsussõnaraamatust. Eksamitöö ülesannete seost kursuste õpitulemuste, läbivate teemade ja üldpädevustega on kirjeldatud tabelis 1.

Tabel 1. Eksamitöö ülesannete seos õpitulemuste ja läbivate teemadega

Variant, osa, ülesanne	Oskused	Seotud õpitulemused	Seotud läbivad teemad	Seotud üldpädevused
Variant 1 Lugemine 1	Mõistab sarnase teemaga ilukirjandusliku teksti ja meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab tekstist vajalikku infot, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.	Analüüsib teksti sisu, eesmäärke, kasutuskonteksti, ülesehitust, sõnavara ning stiili; oskab edasi anda tähendusvarjundeid, tajub keelendite konnotatiivseid tähendusi ning mõistab vihjelist keelekasutust; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tõlgendab teksti seostuvate tekstide kontekstis; refereerib, tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme.	Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet Teabekeskond Keskond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus	Suhtluspädevus Õpipädevus Kultuuri- ja väärtuspädevus Sotsiaalne ja kodanikupädevus Enesemääratluspädevus Ettevõtlikkuspädevus
Variant 1 Lugemine 2	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, analüüsib ja tõlgendab teksti, sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tsiteerib, refereerib.			
Variant 1 Lugemine 3	Mõistab ilukirjandusliku teksti põhisisu ja üksikasju, tõlgendab teksti, sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tsiteerib, refereerib.			
Variant 1 Kirjutamine	Kirjutab arutlevat kirjandit, analüüsib ja üldistab, seob eri allikatest saadud infot oma hinnangute ja seisukohtadega, kirjutab sidusat teksti, kasutab eesmärgipäraselt väljendusvahendeid, väljendub selgelt ja üldkirjakeele normidele vastavalt.	Oskab veenvalt ja selgelt argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; refereerib, tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme; tunneb mõjutamise viise ja keelevahendeid, argumenteerib, nõustub esitatud väidetega või lükkab neid ümber nii suuliselt kui ka kirjalikus tekstis; oskab edasi anda tähendusvarjundeid, tajub keelendite konnotatiivseid tähendusi ning mõistab vihjelist keelekasutust; valdab eesti kirjakeelt.		

Variant, osa, ülesanne	Oskused	Seotud õpitulemused	Seotud läbivad teemad	Seotud üldpädevused
Variant 2 Lugemine 1	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab meediatekstist vajalikku infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.	Analüüsib tekstide sisu, eesmäärke, kasutuskonteksti, ülesehitust, sõnavara ning stiili; oskab analüüsida meediatekste; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tunneb meediatekstis ära argumendid ning põhilised verbaalsed ja visuaalsed mõjutamisvõtted;	Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet Keskkond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus Teabekeskkond Tehnoloogia ja innovatsioon	Suhtluspädevus Õpipädevus Kultuuri- ja väärtuspädevus Sotsiaalne ja kodanikupädevus Enesemääratluspädevus Ettevõtlikkuspädevus
Variant 2 Lugemine 2	Mõistab sarnase teemaga meediatekstide põhisisu ja üksikasju, leiab tekstidest vajalikku infot, analüüsib, sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb tekstide põhjal järeldusi, tõlgendab tekste, tsiteerib, refereerib.	seob tekste luues omavahel alustekste, refereerib, tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme.		
Variant 2 Lugemine 3	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab tekstist vajalikku infot, analüüsib ja sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.			
Variant 2 Kirjutamine	Kirjutab arutlevat kirjandit, analüüsib ja üldistab, seob eri allikatest saadud infot oma hinnangute ja seisukohtadega, kirjutab sidusat teksti, kasutab eesmärgipäraselt väljendusvahendeid, väljendub selgelt ja üldkirjakeele normidele vastavalt.	Oskab veenvalt ja selgelt argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme; tunneb mõjutamise viise ja keelevahendeid, argumenteerib, nõustub esitatud väidetega või lükkab neid ümber nii suulises kui ka kirjalikus tekstis; oskab edasi anda tähendusvarjundeid, tajub keelendite konnotatiivseid tähendusi ning mõistab vihjelist keelekasutust.		

Variant, osa, ülesanne	Oskused	Seotud õpitulemused	Seotud läbivad teemad	Seotud üldpädevused
Variant 3 Lugemine 1	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab meediatekstist vajalikku infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.	Analüüsib tekstide sisu, eesmäärke, kasutuskonteksti, ülesehitust, sõnavara ning stiili; oskab analüüsida meediatekste ning teha eri allikaist pärineva info ja arutluskäikude põhjal kokkuvõtet; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tunneb meediatekstis ära argumendid ning põhilised verbaalsed ja visuaalsed mõjutamisvõtted; seob tekste luues omavahel alustekste, refereerib, tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme.	Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet Keskond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus Teabekeskond Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Suhtluspädevus Õpipädevus Kultuuri- ja väärtuspädevus Sotsiaalne ja kodanikupädevus Enesemääratluspädevus Ettevõtlikkuspädevus
Variant 3 Lugemine 2	Mõistab sarnase teemaga meediatekstide põhisisu ja üksikasju, leiab tekstidest vajalikku infot, analüüsib ja sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.			
Variant 3 Lugemine 3	Mõistab sarnase teemaga meediatekstide põhisisu ja üksikasju, leiab tekstidest vajalikku infot, analüüsib ja sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.			
Variant 3 Kirjutamine	Kirjutab arutlevat kirjandit, analüüsib ja üldistab, seob eri allikatest saadud infot oma hinnangute ja seisukohtadega, kirjutab sidusat teksti, kasutab eesmärgipäraselt väljendusvahendeid, väljendub selgelt ja üldkirjakeele normidele vastavalt.	Oskab veenvalt ja selgelt argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme; tunneb mõjutamise viise ja keelevahendeid, argumenteerib, nõustub esitatud väidetega või lükkab neid ümber nii suulises kui ka kirjalikus tekstis; oskab edasi anda tähendusvarjundeid, tajub keelendite konnotatiivseid tähendusi ning mõistab vihjelist keelekasutust.		

Variant, osa, ülesanne	Oskused	Seotud õpitulemused	Seotud läbivad teemad	Seotud üldpädevused
Variant 4 Lugemine 1	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab tekstist vajalikku infot, teeb leitud info põhjal järeldusi.	Analüüsib tekstide sisu, eesmäärke, kasutuskonteksti, ülesehitust, sõnavara ning stiili; oskab analüüsida meediatekste ning teha eri allikaist pärineva info ja arutluskäikude põhjal kokkuvõtet; tunneb meediatekstis ära argumendid ning põhilised verbaalsed ja visuaalsed mõjutamisvõtted; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; refereerib, tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme.	Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet Keskkond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus Teabekeskkond Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Tehnoloogia ja innovatsioon	Suhtluspädevus Õpipädevus Kultuuri- ja väärtuspädevus Sotsiaalne ja kodanikupädevus Enesemääratluspädevus Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus Ettevõtlikkuspädevus
Variant 4 Lugemine 2	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab tekstist vajalikku infot, analüüsib ja sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib, refereerib.			
Variant 4 Lugemine 3	Mõistab meediateksti põhisisu ja üksikasju, leiab tekstist vajalikku infot, analüüsib ja sünteesib teksti eri kohtadest leitud infot, teeb teksti põhjal järeldusi, tõlgendab teksti, tsiteerib.			
Variant 4 Kirjutamine	Kirjutab arutlevat kirjandit, analüüsib ja üldistab, seob eri allikatest saadud infot oma hinnangute ja seisukohtadega, kirjutab sidusat teksti, kasutab eesmärgipäraselt väljendusvahendeid, väljendub selgelt ja üldkirjakeele normidele vastavalt.	Oskab veenvalt ja selgelt argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti; oskab edastada eri allikaist saadud infot ja arutluskäike ning siduda neid oma hinnangute ja seisukohtadega; tsiteerib, parafraseerib ning kasutab viitamissüsteeme; tunneb mõjutamise viise ja keelevahendeid, argumenteerib, nõustub esitatud väidetega või lükkab neid ümber nii suulises kui ka kirjalikus tekstis; oskab edasi anda tähendusvarjundeid, tajub keelendite konnotatiivseid tähendusi ning mõistab vihjelist keelekasutust.		